

Františkovo slovo

č.36

Univerzita Al Azhar: Jako muslimové nemůžeme toto násilí tolerovat

Kard. Ricard: Atentáty v Paříži jsou léčkou na francouzskou společnost

Papež: Duch svatý je v našich modlitbách opomíjen

Teroristé z Boko Haram používají k bombovým atentátům děti

Papež: Uniformní globalizace skartuje samotné kultury

Papež na Sri Lance – 1. den

Papež na Srí Lance - 2. den

Papež František na Srí Lance a Filipínách - 3. den

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Univerzita Al Azhar: Jako muslimové nemůžeme toto násilí tolerovat

Káhira. Největší islámská akademická instituce, Al-Azhar se jednoznačně distancovala od atentátu na redakci francouzského časopisu Charlie Hebdo. Tato káhirská univerzita má přibližně 400 tisíc studentů ze 107 zemí. Její vrchní imám Ahmend Al Tajíb a všichni další představitelé této instituce, spolu s káhirským muftím prohlásili, že „jako muslimové nemohou toto násilí tolerovat“. Mahmoud Abdel Gawad, člen poradního sboru vrchního imáma této univerzity, prohlásil dnes v rozhovoru pro katolický deník *La Croix*, že „fundamentalismus nemá žádnou souvislost s islámem“ a „kdo zabíjí ve jménu Alláha jedná pouze sám za sebe“. Redaktor francouzského listu položil také otázku, zda zobrazování Mohameda zakázané v islámu lze ospravedlnit svobodou projevu? Abdel Gawad odpověděl, že muslimové s tím „souhlasit nemohou. Mohou však odpovědět na verbální rovině, tedy kritikou. Žádné náboženství neospravedlňuje zabití druhého.“ Od atentátu se distancovaly všechny arabské země, dokonce i Muslimské bratrstvo, které má jinak vůči univerzitě Al-Azhar kritický postoj – řekl Abdel Gawad. Funkcionář největší sunnitské univerzity však vyjádřil i určité zklamání nad tím, že zločiny podobného typu, ke kterým dochází v Egyptě a dalších arabských zemích, zůstávají evropskými zeměmi zcela nepovšimnuty, zatímco dojde-li k nim v Evropě, muslimské země je odsuzují.

Kard. Ricard: Atentáty v Paříži jsou léčkou na francouzskou společnost

Francie. „Atentáty v Paříži jsou léčkou na francouzskou společnost,“ říká kardinál Jean-Pierre Ricard. „Léčka spočívá v tom, vysvětluje dále arcibiskup Bordeaux, že strůjci těchto atentátů chtějí ve Francii vyvolat antimuslimské reakce. To všechno proto, aby se muslimové cítili odvržení a hledali východisko v extremismu. V tom spočívá léčka. Myslím, že představitelé muslimské obce to tak vnímají. Proto je důležité říci, že občané jsme všichni a že věřící našich náboženství žijí v opravdovém bratrství, ve vzájemné úctě a přes všechny rozdíly i v určité jednotě. Všichni společně můžeme říci, že největším rouháním proti Bohu je vraždit v Jeho jménu“ – řekl kardinál Ricard.

Papež: Duch svatý je v našich modlitbách opomíjen

Vatikán. Kolem poledne zaplnilo Svatopetrské náměstí asi 40 tisíc lidí, kteří si přišli vyslechnout pravidelnou promluvu Petrova nástupce před mariánskou modlitbou Anděl Páně.

„Sestoupení Ducha svatého v podobě holubice umožňuje Kristu, Zasvěcenému Páně, zahájit svoje poslání, které je naší spásou. Duch svatý je v našich modlitbách velice zapomínán. Často se modlíme k Ježíši, modlíme se k Otci, zvláště modlitbou Otčenáš, ale už ne tak často k Duchu svatému. Je to pravda? Bývá zapomínán. A potřebujeme prosit o Jeho pomoc, Jeho sílu, Jeho inspiraci. Duch svatý, který cele prostoupil Ježíšův život a Ježíšovu službu, je tímtež Duchem, který dnes vede křesťanskou existenci, existenci muže a ženy, kteří si říkají křesťané a chtějí jimi být. Postavit křesťanský život a poslání obdržené mocí křtu pod vliv Ducha svatého, znamená znovu objevit apoštolskou odvahu nezbytnou k překonání snadných světských ústupků. Křesťan i komunita, kteří jsou „hluší“ ke hlasu Ducha svatého, jenž vybízí nést evangelium až do nejzazších končin země a společnosti, stávají se také „němým“ křesťanem a „němou“ komunitou, nemluví a neevangelizují.“

Teroristé z Boko Haram používají k bombovým atentátům děti

Nigérie. Hrůzy v Nigérii nemají meze. Severovýchod země se stal kořistí ozbrojenců Boko Haram, kteří páchají atentáty zejména na civilních objektech mezi tamějším obyvatelstvem. Poslední dobou se zločinci neštítí používat k atentátům děti. Přinutí dítě, aby doneslo na určené místo výbušninu, kterou potom dálkovým ovládním nechají explodovat i s ubohým dítětem. Během posledních dvou dnů bylo takto bestiálně použito tří asi desetiletých děvčátek. Od dětí totiž nikdo nečeká žádné nebezpečí, takže snadno proniknou do míst, kde se nachází mnoho lidí. Při těchto třech atentátech zahynulo několik desítek dalších osob. Před řáděním teroristů z Boko Haram, kteří se přihlásili k takzvanému chalífátu, opustilo svoje domovy na severovýchodě Nigérie více než milion lidí.

Papež: Uniformní globalizace skartuje samotné kultury

Papež František se dnes dopoledne v Královském sále Apoštolského paláce setkal s diplomatickým sborem, akreditovaným u Svatého stolce. V současné době se Svatým stolcem udržuje diplomatické vztahy 180 států, ke kterým je nutno připočít Evropskou unii, Suverénní řád Maltézských rytířů a zvláštní diplomatickou misi ve státě Palestina.

*"Přeji si, aby dnes silně zaznělo slovo nám tolik drahé: **mír! Přichází k nám v hlasu nebeských zástupů**, které pokoj ohlašují o vánoční noci (srov. Lk 2,14) **jako cenný Boží dar** a zároveň na něj poukazují jako na **osobní a společenskou zodpovědnost**, vyžadující naši svědomitost a pracovitost. Kromě pokoje k nám jesličky promlouvají o další dramatické skutečnosti – a sice odmítání. V některých ikonografických ztvárněních – kupříkladu myslím na nádhernou Rublevovu ikonu „Narození Ježíše Krista“ – dítě Ježíš neleží v kolébce, nýbrž v hrobě. Výjev, jehož cílem je spojit dva základní křesťanské svátky – Vánoce a Velikonoce – ukazuje, že **vedle radosti z nového zrození stojí drama pohrdání a vyvržení, které Ježíše dovedlo až k smrti na kříži.**"*

Zahájil Svatý otec svou obsáhlou promluvu, která se nesla v duchu těchto protikladů: mír a válka, odmítnutí a přijetí. Příběh Ježíšova narození mluví také o zatvrzelém srdci lidstva, které jen stěží Dítě přijímá. Spíše jej od samého počátku odepisuje, poznamenal dále.

*"**Rys odmítavosti je nám společný.** Vede nás k tomu, abychom na bližního nehleděli s přijetím jako na bratra, nýbrž abychom jej ponechali vně svého osobního životního horizontu, či ještě spíše jej proměnili v konkurenta, v poddaného, jehož je nutné ovládnout. Z takovéto mentality povstává skartační kultura, která nikoho a nic nešetří – od stvoření přes lidské bytosti až po samého Boha. Z této kultury vzchází zraněné lidstvo, trvale drásané napětím a střety všeho druhu.(...) K osobnímu odmítnutí se nevyhnutelně přidružuje společenské zamítání. Kultura, která druhého zavrhuje, tříští důvěrné a skutečné svazky, čímž se v důsledku **ruší a rozkládá společnost a naopak se rodí násilí a smrt.**"*

Názorným evangelním příkladem této mentality je král Herodes, avšak její smutnou ozvěnou je rovněž nedávné vraždění dětí v Pákistánu nebo pařížský masakr. Lidská bytost tu pozbývá svobody a stává se buď otrokem módy, moci, či peněz, někdy dokonce otrokem zavádějících forem náboženství, upozornil papež. **Toto moderní otroctví vzniká ve zkaženém srdci, které je neschopné vidět dobro, pracovat pro něj a usilovat o mír.** V důsledku odmítání a zotročení se trvale šíří válečné konflikty.

"Dotýkají se – byť v různých formách a intenzitě – různých oblastí planety, počínaje nedalekou Ukrajinou, která se stala jevištěm dramatických střetů. Chci jí popřát, aby se prostřednictvím dialogu ještě více prohloubilo nynější diplomatické úsilí, aby ustalo nepřátelství a aby zainteresované strany, v obnoveném respektu k mezinárodnímu právu, co nejdříve a upřímně nastoupily cestu vzájemné důvěry a bratrského usmíření, které by umožnily překonání současné krize."

Podstatnou část své promluvy Svatý otec věnoval Blízkému východu – zejména Ježíšově zemi, pro kterou, jak řekl, stále neúnavně voláme po míru. Papež vzpomenu na vatikánské

modlitební setkání s prezidenty Izraele a Palestiny a opětovně vyzval k zastavení násilí, mírovému soužití obou národů, jasnému vymezení a mezinárodnímu uznání hranic, díky kterému by řešení konfliktu formou dvou států nabylo účinnosti. Poté obrátil pozornost k Sýrii a Iráku. Z tamních dlouhodobých konfliktů nás mrazí, podotkl, kvůli šířícímu se fundamentalistickému terorismu.

*"Tento jev je důsledkem **skartační kultury aplikované na Boha**. Náboženský fundamentalismus totiž, ještě před vlastním odpisem lidských bytostí, na kterých jsou páčány hrůzné masakry, **odmítá samého Boha a činí z něj pouhou ideologickou záminku**. Tato nespravedlivá agrese, která postihuje také křesťany a jiné etnické a náboženské skupiny v regionu – kupříkladu jezidy – vyžaduje jednohlasnou odpověď v rámci mezinárodního práva."*

Petrův nástupce prostřednictvím diplomatů akreditovaných u Svatého stolce opětovně apeloval na vlády jednotlivých států, aby podnikly konkrétní iniciativy na obranu lidí trpících v důsledku války a pronásledování. Ve vzpomínce na vánoční dopis blízkovýchodním křesťanským komunitám zdůraznil, že Blízký východ bez křesťanů by byl znetvořený a zmrzačený. Papež poté znovu adresoval naléhavou výzvu náboženským, politickým a intelektuálním představitelům, a to zejména muslimským, aby odsoudili jakýkoliv fundamentalistický a extrémistický výklad náboženství.

"Obdobné formy krutosti, které nezřídka kosí oběti mezi nejslabšími a bezbrannými lidmi, bohužel nescházejí také v jiných částech světa. Myslím zvláště na Nigérii, kde neustává násilí, zasahující všechny obyvatele bez rozdílu, a trvale narůstá tragický jev únosů. Často se týká mladých dívek, se kterými se po únosu obchoduje. Toto ohavné obchodování nesmí dále pokračovat! Je to metla, kterou je třeba vykořenit, protože dopadá na nás všechny – od jednotlivých rodin až po celé světové společenství."

Papež František se znepokojením poukázal na množství občanských konfliktů na africkém světadíle – počínaje Libyí a Středoafričskou republikou, přes Jižní Súdán a státy Afrického rohu až po Konžskou demokratickou republiku. Možná právě vlivem posledně jmenovaného státu papež poznamenal:

"Nesmíme zapomínat, že války s sebou nesou další hrůzný zločin, kterým je znásilnění. Je to velice vážná urážka ženské důstojnosti. Žena není zneuctěna pouze v intimitě svého těla, ale také v duši. Následné trauma lze pouze obtížně vymazat a jeho důsledky jsou taktéž sociální povahy. Je bohužel pravdou, že také tam, kde se neválčí, je příliš mnoho žen ještě dnes vystaveno násilí."

Válečné konflikty odhalují typickou tvář skartační kultury, pokračoval Svatý otec. Existují ovšem také jemnější a záluďnější formy odmítání, které tuto mentalitu rovněž tak příživují, upozornil papež s poukazem na způsob, s jakým se nakládá s nemocnými lidmi. Často je odsunujeme na okraj a vylučujeme jako malomocné, o kterých mluví evangelium, dodal.

"Mezi malomocnými naší doby jsou oběti nové a strašlivé epidemie viru ebola, která zkosila více než šest tisíc životů zejména v Libérii, Sierra Leone a Guineji. Rád bych dnes vyslovil díky a veřejně ocenil zdravotnické pracovníky, kteří spolu s řeholníky a dobrovolnickým personálem poskytují veškerou možnou péči nemocným a jejich rodinným příslušníkům, zejména osiřelým dětem. Zároveň opětovně vyzývám mezinárodní společenství, aby byla zajištěna příslušná humanitární podpora pacientům a bylo vyvinuto společné úsilí při vymýcení choroby."

Nemalý úsek své promluvy k diplomatům Petrův nástupce věnoval situaci uprchlíků a žadatelů o azyl, jejichž osudy jsou rovněž důsledkem válek a nemocí. Ptejme se sami sebe, kolik lidí ztrácí život při nelidském trmácení, při kterém jsou vystaveni bezpráví ze strany trýznitelů, dychtících jen po penězích, žádal František.

"Kromě nejistoty na útěku se tito lidé musí vyrovnávat také s dramatem odmítnutí. Je tudíž nezbytné, abychom vůči nim změnili svůj postoj, abychom přešli od nezájmu a strachu k upřímnému přijetí druhého člověka."

Kromě migrantů a uprchlíků však existují mnozí „skrytí vyhnanci“, kteří žijí v našich domovech a rodinách, pokračoval Svatý otec s myšlenkou na staré lidi, kteří jsou často zátěží a břemenem, zdravotně postižené a také mladé lidi, odpisované vinou mizivé pracovní perspektivy, která jim neposkytuje možnost utvářet vlastní budoucnost.

"Nezřídka je pak odpisována také sama rodina, v důsledku stále rozšířenějšího individualismu a egoismu, které narušují svazky a zapříčiňují dramatický pokles porodnosti. Rodinu rozkládají také zákony, které upřednostňují různé jiné formy soužití spíše než aby k dobru celé společnosti příslušně podporovaly rodinu."

Příčinou všech těchto jevů, vyvodil papež, je uniformní globalizace, která skartuje samotné kultury, čímž každému národu odebírá vlastní prvky jeho identity, které utvářejí neodmyslitelné dědictví a jsou základem zdravého sociálního rozvoje.

"V uniformním světě, zbaveném identity, snadno zachytíme drama a sklíčenost mnoha lidí, kteří doslova ztratili smysl života. Tomuto dramatu ještě přitěžuje trvalá ekonomická krize, která plodí nedůvěru a podporuje sociální konflikt."

Papež se poté obrátil k italskému národu – popřál mu naději a vyzval jej, aby za trvajících sociálních nejistot nepodléhal nečinnosti, či pokušení sociálních střetů, ale aby se naopak opětovně uchýlil k hodnotám vzájemné solidarity a pozornosti, které jsou základem občanského soužití.

Petrův nástupce se poté zmínil o poslední apoštolské cestě na Korejský poloostrov a nadějném setkání s mladými lidmi. Vyslovil přání, aby obě korejské republiky opětovně zahájily dialog, jako bratrské země, hovořící jednou řečí. V závěru své promluvy vypočítal některé kladné příklady dialogu a kultury setkávání, které zaznamenal při své apoštolské cestě do Albánie, či v diplomatickém přibližování Kuby a Spojených států. Povzbudil na cestě národního smíření obyvatele Burkina Faso, Filipín, Kolumbie a Venezuely.

"Šestého srpna 1945 lidstvo zažilo jednu z nejstrašnějších katastrof svých dějin. Novým a bezprecedentním způsobem svět poprvé zakusil, kam až může dospět destruktivní moc člověka. Z popela oné nesmírné tragédie, jakou byla druhá světová válka, se mezi národy zrodila nová vůle po dialogu a setkání, která dala vzniknout Organizaci spojených národů, jejíž sedmdesáté výročí letos oslavíme. Můj blahoslavený předchůdce, papež Pavel VI., před pětadvaceti lety při své návštěvě v sídle OSN jejím členům připomenul, že „krev milionů lidí a nesčetné a neslýchané utrpení, zbytečné krveprolití a hrůzu nahánějící trosky zpečetily smlouvu, která je spojuje. A to pod přísahou, která musí změnit budoucí dějiny lidstva: Již nikdy válku, již nikdy válku! Mír, jenom mír, musí řídit osudy národů a celého lidstva" (Promluva Pavla VI. k Valnému shromáždění OSN, 4.10.1965).

Zněla závěrečná výzva, s kterou se dnes papež František obrátil k diplomatům, akreditovaným u Svatého stolce.

Cesty

13.1.2015

Papež na Sri Lance – 1. den

Uvítání na letišti v hlavním městě Kolombo: 300 tisíc lidí zdravilo papeže na 28 kilometrové cestě z letiště do centra města.

„Dlouho jsem se těšil na tuto návštěvu Sri Lanky a na tyto dny, které společně strávíme. Sri Lanka je pro svoje přírodní krásy známa jako perla Indického oceánu. Především je však tento ostrov znám vřelostí a rozmanitým bohatstvím svých kulturních a náboženských tradic.“

Zněla první slova **papeže Františka** na srílanské půdě. Petrův nástupce poděkoval za možnost návštěvy, účast náboženských představitelů, laskavost a přívětivost. A nové hlavě státu poblahopřál ke zvolení na zodpovědné místo.

„Moje návštěva na Sri Lance je především pastorační. Jako univerzální pastýř katolické církve jsem se přišel setkat s katolíky tohoto ostrova, povzbudit je a také se spolu s nimi modlit. Ústředním bodem programu mé návštěvy bude kanonizace bl. Josefa Vaze, jehož příklad křesťanské lásky a úcty ke každému člověku bez ohledu na etnikum či náboženské vyznání nás dodnes stále inspiruje a učí. Svoji návštěvou však chci také vyjádřit lásku a péči církve o všechny obyvatele Sri Lanky a utvrdit katolické společenství v aktivní účasti na životě zdejší společnosti.“

Podle Petrova nástupce mají „stoupenci různých náboženských tradic hrát podstatnou roli v delikátním procesu smíření a rekonstrukce, který v zemi probíhá. Ke zdaru tohoto procesu je zapotřebí spolupráce všech členů společnosti.

„Všichni musí mít svobodu vyjádřit svoje starosti, svoje potřeby, svoje očekávání a svoje obavy. Především však musí být připraveni vzájemně se přijímat, respektovat legitimní odlišnosti a učit se žít jako jedna rodina. Pokaždé když si lidé pokorně a otevřeně naslouchají, vyjdou najevo společné hodnoty a očekávání. Na rozdílnosti už se nehledí jako na hrozbu, ale jako na zdroj obohacení. Cesta ke spravedlnosti, smíření a sociální harmonii se tak ukáže ještě zřetelněji.“

První vlašťovkou zmiňovaného procesu národního smíření po třicetileté občanské válce byl pěvecký sbor, který zpěvy v sinhálštině, tamilštině, angličtině a latině doprovázel uvítací ceremoniál na letišti. Sjeli se do něj mladí lidé ve věku 16-25 let ze všech částí ostrova, které hudebně připravovali katoličtí kněží a řeholnice. Ačkoli v hlavním městě působí několik profesionálních těles, rozhodli se organizátoři cesty pro obdobnou iniciativu, která snad poprvé v dějinách ostrova sdružila Sinhálce a Tamily ve zpěvu k Boží poctě.

Mezináboženské setkání: V zemi, kde jsou katolíci co do počtu (7%) na čtvrtém místě za nejrozšířenějším buddhismem (70%), hinduismem (13%) a islámem (10%), nemohlo v programu papežské návštěvy chybět mezináboženské setkání. Konalo se dnes v podvečer v kongresovém sále BMICH, který byl vybudován Čínskou lidovou republikou počátkem 70. let. Kromě kongresového sálu pro tisíc osob je v budově také studijní centrum, knihovna, výstaviště, hotel a banka.

Historicky prvním náboženstvím byl na Sri Lance hinduismus, polyteistické náboženství, jehož stoupenců je dnes na ostrově jen o polovinu více než křesťanů. První buddhisté přišli na Sri Lanku ve 3. století před Kristem a patřili ke škole zvané *théraváda*, což je původní forma buddhismu, která kromě Sri Lanky zakořenila také v Thajsku, Laosu, Kambodži a Barmě. Její stoupenci dnes tvoří většinu obyvatelstva tohoto ostrova.

Zdejší křesťanství se tradičně vztahuje k apoštolu Tomášovi, který měl na ostrov přijít z indické Keraly v prvním století. Přítomnost křesťanů zde skutečně dosvědčuje misionář a cestovatel Odorik z Pordenone, italský **františkán českého původu zvaný také Oldřich z Furlánska nebo Oldřich Čech**, který krátce navštívil Sri Lanku v roce 1322. Františkánští misionáři sem přišli roku 1517 a v roce 1542 přijal křesťanskou víru zdejší sinhálský král Dharmapala. Do tohoto historického kontextu patří také královský výnos z roku 1694, kdy zdejší panovník Keerthi Sri Rajasinghe povolil šíření křesťanství o. Juanovi Sylveirovi z řádu oratoriánů sv. Filipa Neriho.

Islám se na ostrově šířil do 16. století, do příchodu františkánských misionářů.

Dnešní mezináboženské setkání Petrova nástupce s představiteli všech náboženství Sri Lanky zahrnovalo kromě promluv představitelů jednotlivých náboženství také jejich krátké náboženské obřady či požehnání.

Po představitelích hlavních třech náboženství se ujal slova papež František, který pronesl podle svého zvyku krátkou promluvu. Vyšel v ní z deklarace Druhého vatikánského koncilu o poměru církve k nekřesťanským náboženstvím, kde „**církev prohlašuje, že »neodmítá nic, co je v těchto náboženstvích pravdivé a svaté. S upřímnou vážností se dívá na jejich způsoby chování a života, pravidla a nauky«** (Nostra aetate, 2). Chci potvrdit tento upřímný respekt církve vůči vám, vašim tradicím a vaší víře,“ řekl papež František:

„A v tomto duchu úcty chce katolická církev spolupracovat s vámi a se všemi lidmi dobré vůle na prosperitě všech obyvatelů Sri Lanky. Doufám, že moje návštěva pomůže povzbudit a prohloubit různé formy mezináboženské a ekumenické spolupráce, jež byla zahájena v minulých letech.

*Tyto chvályhodné iniciativy poskytly příležitost k dialogu, který je bytostně důležitý, máme-li se vzájemně poznat, chápat a respektovat. Zkušenost však učí, že **má-li být takový dialog a setkání účinné, musí se zakládat na plné a ryzí prezentaci našich přesvědčení.** Takový dialog samozřejmě ukáže, jak se různí naše víra, tradice i praktiky. Nicméně, budeme-li poctiví při prezentaci svých přesvědčení, budeme s to jasněji nahlédnout to, co máme společné. Nové cesty se otevírají ve vzájemné úctě, spolupráci a také přátelství.*

Tyto pozitivní kroky v mezináboženských a ekumenických vztazích nabývají zvláštního a naléhavého významu na Sri Lance. Dlouhé roky byli muži a ženy této země oběťmi občanské války a násilí. Dnes je zapotřebí uzdravení a jednoty, nikoli další konflikty a rozdělení. Podporovat uzdravení a jednotu je jistě ušlechtilý závazek každého, komu leží na srdci dobro země a celé lidské rodiny. Doufám, že mezináboženská a ekumenická spolupráce ukáže, že k harmonickému životu bratří a sester není zapotřebí, aby muži a ženy opomíjeli svoji etnickou či náboženskou identitu.“

Končil papež František svoji promluvu na mezináboženském setkání v hlavním cejlonském městě Kolombo.

Cesty

14.1.2015

Papež na Srí Lance - 2. den

Kolombo/Madhu. 1. Misionář Josef Vaz se stal prvním srílanským světcem – kanonizace v hlavním městě Colombo se účastnilo více než půl milionu lidí.

Na druhý den papežova pobytu na Srí Lance vyhlásila místní vláda volno. V převážně buddhistické zemi zůstaly uzavřeny všechny školy a státní instituce. Vstřícné gesto hostitelské země jen potvrzuje nebývalé kladné přijetí, jakého se tu papeži jako představiteli menšinového náboženství dostává.

*„Jeden z organizátorů mi připomněl, že při návštěvě Jana Pavla II. se mezináboženské setkání nevydařilo, protože nepřišli buddhisté. V zemi, kde buddhisté tvoří 70 procent populace, bez nich nemá mezináboženský dialog smysl. Tentokrát z více než tisíce shromážděných bylo 600 buddhistických mnichů. Někteří se dokonce dostavili za katolickými biskupy, aby dostali pozvánku na toto setkání. Všeobecně se tu říká, že **buddhisty upoutala papežova osobnost, jeho františkánský styl, hodnoty. Jeho svědectví víry je důvěryhodné a pravdivé, a to přitahuje.**“*

Jako mimořádnou milost prožívají papežskou návštěvu místní katolíci. „Naši farníci se svými dětmi i nemocnými stojí podél ulic, kterými papež projíždí, a čekají na jeho požehnání“, vysvětluje O. Anselm Shiran, farář v Colombu. „Vědí, že papeže uvidí pouze jednou za život. Neslyšíme o něm v rádiu ani v televizi, pouze z vyprávění kněží“, dodává.

Papež František v úvodu své homilie přiblížil život nového světce (1651 až 1711).

*„Oratoriánský kněz svatý Josef Vaz se narodil v Goa a přijel do této země podnícen misionářskou horlivostí a velkou láskou ke zdejšímu lidu. Vzhledem k náboženskému pronásledování se oblékal jako žebrák a svoji kněžskou službu mezi věřícími plnil potajmu, často v noci. Jeho úsilí dodávalo duchovní a mravní sílu sužovanému katolickému obyvatelstvu. Měl v sobě obzvláštní touhu sloužit nemocným a trpícím. **Jeho služby mezi nemocnými během epidemie neštovic ve městě Kandy si král vážil natolik, že mu udělil větší svobodu k jejímu konání.** Z města Kandy se pak mohl vydat do dalších oblastí ostrova. Zcela se odevzdal misionářské práci a v devětapadesáti letech zemřel vyčerpáním v pověsti svatosti.“*

Zmíněné protikatolické pronásledování ovšem bylo dílem holandských kalvinistů. Po dvacetileté nizozemsko-portugalské válce v první polovině 17. století (1638-1658) bylo z tehdejšího Cejlonu vyhoštěno asi 120 misionářů (františkánů, jezuitů, dominikánů a augustiniánů), kteří tu sloužili za portugalské nadvlády. Na jejich místo nastoupili reformovaní misionáři, kteří dali zbořit většinu katolických kostelů. Holandská správa trestala katolickou pastorační smrtí, což vysvětluje převlečení Otce Vaze, který na Cejlon přicestoval jako první katolický kněz po třiceti letech (1686). Růžence na jeho krku si nevšímali buddhisté ani hinduisté, zatímco zbylé katolíky přitahoval. Vazův apoštolát naneštěstí vzbudil pozornost také u holandské správy, která kněze označila za portugalského agenta, což mu vyneslo dvouleté vězení. Po osvobození na zásah buddhistického krále pokračoval indický oratorián v neúnavné evangelizaci. **V době jeho smrti čítala cejlonská církev 70 tisíc věřících, z toho 30 tisíc konvertovalo za Vazova pastoračního působení.** Svatý otec poukázal na trojici příkladů, které nám tento světec dává.

*„Předně **byl příkladným knězem.** (...) Učí nás vycházet na periferie, aby Ježíš Kristus byl poznán a milován všude. Je také **příkladem trpělivého snášení útrap kvůli evangeliu, poslušnosti k představeným a laskavé péče o Boží církev** (srov. Sk 20,28). Stejně jako my žil v době rychlých a hlubokých přeměn. Katolíci byli menšinou, často uvnitř rozdělenou. Z vnějšku docházelo k projevům nevraživosti, ba pronásledování. Poněvadž však byl neustále v modlitbě spojen s ukřižovaným Pánem, dovedl se stát pro všechny obyvatele živou ikonou milosrdné a smírné lásky Boží.“*

Za druhé nám svatý Josef Vaz ukazuje, jak je důležité překonávat náboženská rozdělení ve službě míru, pokračoval papež. **Jeho nerozdělená láska k Bohu jej otevřela lásce k bližnímu; zasvětil svoji službu potřebným, komukoli a kdekoli.**

„Jeho příklad nadále inspiruje církev na Srí Lance, takže ráda a velkodušně slouží všem členům společnosti, bez rozdílu ras, kréda, kmenové příslušnosti, společenského postavení nebo náboženství (...). Nežádá nic jiného než svobodu pokračovat ve svém poslání. Náboženská svoboda je základním lidským právem. Každý jedinec, sám nebo společně s jinými, musí mít svobodu hledat pravdu, otevřeně vyjadřovat svoje náboženské přesvědčení bez výhrůžek nebo vnějšího donucování.“

A konečně třetím vzorem je Vazova misionářská horlivost, doplnil papež František.

*“**Přestože přišel na Cejlon pečovat o katolickou obec a podporovat ji, dosáhl svojí evangelní láskou ke všem.** (...) Svatý Josef uměl nabízet pravdu a krásu evangelia v multináboženském kontextu s úctou, oddaností, vytrvalostí a pokorou. Toto je i dnes cesta Ježíšových učedníků. Jsme povoláni „vycházet“ k druhým se stejnou horlivostí, se stejnou*

odvahou svatého Josefa, ale také s jeho vnímavostí, s jeho úctou a s jeho touhou sdílet s nimi slova Boží milosti (srov. Sk 20,32), která mají moc pozvedat. **Jsme povoláni být učedníky-misionáři.**”

Srílanští křesťané mají ještě více přispívat k míru, spravedlnosti a smíření v srílanské společnosti, protože to od nich očekává Kristus, učí je tomu svatý Josef a žádá to po nich církev, znělo závěrečné papežovo poselství cejlonským katolíkům.

„Chceme dnes poděkovat Matce Boží za tuto její přítomnost. Po tolikeré nenávisti, tolikerém násilí a zmaru jí chceme děkovat, že nás stále vede k Ježíši, který jediný má moc uzdravovat otevřené rány a vracet mír rozdrásaným srdcím. Obracíme se k ní také, aby nám vyprosila milost Božího milosrdenství. Prosíme ji o milost odčinění svých hříchů a veškerého zla, které zakusila tato země.

Není to snadné. Nicméně, **jedině, když ve světle kříže pochopíme zlo, kterého jsme schopni nebo na kterém jsme se dokonce podíleli, můžeme zakusit výčitky a pravou lítost. Jedině tak můžeme obdržet milost vzájemného sblížení, opravdově litovat, nabídnout a přijmout pravé odpuštění.** V tomto obtížném úsilí o odpuštění a nalezení pokoje nám Maria vždycky dodává odvahu, vede nás a pomáhá nám dělat další krok. Stejně jako odpustila vrahům svého Syna pod křížem, když držela v náruči jeho bezvládné tělo, tak chce nyní vést Srílančany ke smíření, aby balzám Božího odpuštění mohl způsobit opravdové uzdravení všech.“

Cesty

15.1.2015

Papež František na Srí Lance a Filipínách - 3. den

Kolombo/Manila. V hlavním městě Sri Lanky ještě včera večer papež neplánovaně navštívil také buddhistický chrám a místní mnišskou komunitu. Informuje o tom **o. Lombardi**:

„Papež přijat velice familiárně. Podrobně mu vysvětlili realie tohoto místa a ukázali papeži stúpu, tedy stánek s relikviemi umístěný v chrámu před sochou Buddhy. Dokonce před papežem otevřeli stúpu, což se dělá výjimečně. Myslím, že jen jednou za rok. Ze strany buddhistických mnichů šlo tedy o mimořádný projev otevřenosti, znamení úcty a přátelství k velké náboženské autoritě, která je přišla navštívit. Samotné otevírání stúpy provázeli přítomní mladí mniši velice přirozeně a prostě svým zpěvem a modlitbou. Byl to krátký a významný moment nenucenosti a familiárnosti, jimiž papež rozvíjí mezilidské a mezináboženské vztahy.“

Dnes ráno se Petrův nástupce rozloučil se Srí Lankou a vydal se na Filipíny. Během více než šestihodinového letu ze srílanského hlavního města Colombo do filipínské Manily se na palubě letadla konala tisková konference.

francouzský novinář: *Na Srí Lance jste připomněl, že svoboda vyznání je základním lidským právem, které se vyjadřuje úctou k různým náboženstvím. **Kam až může zajít svoboda projevu, která je také základním lidským právem?***

Papež: „Děkuji za inteligentní otázku. Myslím, že obě tato práva jsou zásadní, jak svoboda vyznání, tak svoboda projevu. Vy jste Francouz. Mluvme tedy jasně a pojďme do Paříže! Nelze zakrývat pravdu, že každý má právo praktikovat své náboženství ve svobodě a bez urážek. Chceme to tak všichni. Za druhé, není možné urážet, vypovídat válku a zabíjet ve jménu vlastního náboženství, v Božím jménu. To, co se nyní děje, nás udivuje, ale vzpomeňme si na své dějiny, kolik v nich bylo náboženských válek! Pomysleme na Bartolomějskou noc. Je tedy pochopitelné, že také my jsme v tomto ohledu hřešili. Ve jménu Boha však nelze zabíjet, protože to je něco úchylného. Se svobodou je nutné nakládat tak, abychom neuráželi. Co se týče svobody projevu, má každý z nás nejenom svobodu, nýbrž

také právo vyslovit to, co myslí, aby napomohl obecnému dobru. Pokud kupříkladu poslanec nevysloví to, co si opravdu myslí a považuje za správné, nespolupracuje na společném dobru. Musíme tedy mít takovouto svobodu, aniž bychom zraňovali. Je sice pravda, že nemáme reagovat násilím. Pokud však tady můj přítel doktor Gasbarri (*organizátor papežských cest, pozn. překl.*), pronese nadávku na adresu mé maminky, (*se smíchem*) náleží mu rána pěstí. Není možné provokovat, hanobit víru druhých. Papež Benedikt v jedné své promluvě (*řezenské přednášce, pozn. překl.*) mluvil o této postpozitivistické mentalitě, o postpozitivistické metafyzice, která dovádí k přesvědčení, že náboženství nebo náboženské výrazy jsou jakýmsi druhem subkultury. Jsou sice tolerované, ale bezvýznamné, a netvoří součást osvícenské kultury. Osvícenství nám zanechalo toto dědictví: Množství lidí, kteří pomlouvají náboženství druhého, vysmívají se mu a pohrávají si s ním. Tito lidé provokují a může se jim stát to, co by se stalo doktoru Gasbarrimu, kdyby řekl něco proti mé mamince. **Existují meze, protože každé náboženství má svou důstojnost. Náboženství, které respektuje lidský život a lidskou bytost, se nemohu posmívat.** Uvedl jsem tento mezní příklad, abych sdělil, že ve svobodě projevu nelze překročit určité hranice, jako kupříkladu u mé maminky.“

Svět si dělá obavy o vaši bezpečnost. Podle některých tajných služeb je Vatikán na mušce islamistických teroristů. Existují obavy také v souvislosti s vašimi cestami do zahraničí. Je známo, že se nehodláte vzdát přímého kontaktu s lidmi, ale nezměníte nyní přece jen své chování? Nemáte strach o bezpečnost věřících, kteří se účastní vašich bohoslužeb? Co je třeba dělat v reakci na výhrůžky? A ještě všeobecněji, jak odpovědět na hrozby teroristů?

Papež: „Nejlepší způsob, jak reagovat na výhrůžky, je mírnost. Být mírný, pokorný, klidný, neagresivní. O věřící mám opravdu strach. Mluvil jsem o tom s vatikánskou ochrankou. Tady v letadle je doktor Giani (*velitel vatikánské stráže, pozn. překl.*), který je za to zodpovědný a má všechny informace. O věřící si tedy dělám obavy, ale pokud se mne týče, mám jednu vadu, a tou je velká dávka bezstarostnosti. Občas jsem si položil otázku – co kdyby se to stalo mně? Požádal jsem Pána jenom o tu milost, aby to moc nebolelo, protože nejsem odvážný ve snášení bolesti, jsem hodně bázlivý.“

V posledních týdnech jsme sledovali sebevražedné atentáty, při kterých se používaly děti. Co si myslíte o tomto způsobu vedení války?

Papež: „Možná nebudu dostatečně uctivý, ale napadá mne, že za každým sebevražedným atentátem je nějaký prvek lidské nerovnováhy. Nevím, jestli mentální, ale lidské určitě. Něco, co v onom člověku nefunguje a vychyluje ho z rovnováhy. Dává svůj život, ale nikoli dobře. Existuje mnoho lidí, kteří pracují, kupříkladu misionáři, a dávají život, ale konstruktivně. Sebevražedný atentátník vydává svůj život, aby ničil. Něco tu nehraje. Vedl jsem diplomovou práci jednomu pilotovi italských aerolinek, který psal o japonských kamikadze. Dohlížel jsem na metodologickou část práce. Je to fenomén, který do hloubky nedokážeme pochopit. Váže se nejenom k Východu, ale také k totalitárním a diktátorským systémům, které umrtvují život a výhled do budoucnosti. Opakuji, že to není pouze východní fenomén. Co se týče užívání dětí k sebevražedným atentátům, dodávám, že děti se zneužívají všude k mnoha věcem – k práci, jako otroci, sexuálně. Před několika lety jsme v Argentině spolu s některými senátory chtěli zahájit kampaň v nejdůležitějších hotelech proti sexuálnímu využívání dětí pro turisty, ale neuspěli jsme. Když jsem byl v Německu, padl mi někdy zrak na články, které hovořily o turistických erotických oblastech v jižní Asii, a tam se také jednalo o děti. A děti se také využívají k sebevražedným atentátům. Víc si netroufám vyslovit.“

Napadá vás, jak zapojit ostatní náboženské představitele v boji proti extrémismu? Někdo navrhuje další setkání v Assisi, jaké udělal Jan Pavel II.

Papež: „Zazněl tu návrh zorganizovat v Assisi nové setkání náboženských představitelů proti násilí. Víím, že se na tom pracuje. Mluvil jsem s kardinálem Tauranem (*předseda Papežské rady pro mezináboženský dialog*) a víím, že současné dění zneklidňuje také jiná náboženství.“

Vaše návštěva v buddhistickém chrámu v Kolombo byla velkým překvapením. Až do 20. století křesťané tvrdili, že buddhismus je podvod a že je to ďáblov náboženství. Jaké budou další vztahy s tímto náboženstvím?

Papež: „Mnichovi, který je představeným toho chrámu, se díky vládnímu pozvání podařilo dostat na letiště. Je také velkým přítelem kardinála Ranjitha. Když mne zdravil, pozval mne k návštěvě chrámu. Promluvil jsem o tom s kardinálem, ale nebyl čas. Hned po příjezdu jsem totiž musel odložit setkání s biskupy. Nebylo mi dobře, byl jsem unavený a vysílený po 29 kilometrech jízdy (*na slunci ve 30 stupních, pozn. překl.*). Včera po návratu z Madhu ale ta možnost nastala, zatelefonoval jsem tam a šel. V onom chrámu uchovávají relikvie dvou Buddhových učedníků, které byly původně v Anglii, ale mniši je získali zpět. Představený chrámu přišel na letiště, já jsem jej navštívil v jeho domě. Navíc jsem včera v Madhu viděl něco, co bych nikdy nečekal. Nebyli tam jen katolíci, ale s nimi také buddhisté, muslimové, hinduisté. Všichni se tam chodí modlit a říkají, že obdrželi milosti. V lidu, který se nikdy nemylí, je tedy cosi, co spojuje. Pokud jsou tedy lidé mezi sebou přirozeně spojeni natolik, že se chodí modlit do křesťanského chrámu, a nejenom křesťanského, jak jsem mohl nejtít do buddhistického chrámu? To, co se v Madhu stalo, je velmi důležité. Je tu smysl pro mezináboženské vazby, který Srílančané prožívají. Existují sice fundamentalistické skupinky, ale ty nejdou s lidem, jsou to teologické elity...Kdysi se říkalo, že buddhisté půjdou do pekla? Když jsem byl dítě, chodili tam také protestanti, jak nás to učili. Vzpomínám si na svou první ekumenickou zkušenost – bylo mi čtyři nebo pět let, šel jsem s babičkou po ulici a držel jsem se jí za ruku. Z druhého chodníku přicházely dvě ženy z Armády spásy, s oním kloboukem na mašli, jaký už dnes nenosí. Zeptal jsem se babičky, jestli jsou to řeholní sestry. A ona odpověděla: Ne, jsou to protestantky, ale jsou dobré. Bylo to poprvé, kdy jsem slyšel něco o lidech jiného vyznání. Církev značně vyrostla v úctě k druhým náboženstvím. Druhý Vatikánský koncil mluvil o úctě k jejich hodnotám. V církevních dějinách byly temné doby, což beze studu musíme přiznat, protože také my jsme na cestě. Toto mezináboženské cítění je milost.“

Na této cestě pohlížíme na krásu a zároveň zranitelnost přírody na ostrově Srí Lanka a na Filipíny zasažené přírodní katastrofou – tajfunem Jolanda. Po celý rok připravujete encykliku o životním prostředí, ke které mám tři otázky. Jsou klimatické změny spíše dílem člověka a jeho zanedbání, anebo vinou přírodních sil? Kdy vyjde vaše encyklika? Máte v úmyslu pozvat ostatní náboženství ke společnému pojednání tohoto tématu ochrany životního prostředí?

Papež: „Nevím, jestli je člověk, který přírodu políčkuje, zcela zodpovědný za klimatické změny, ale z velké části ano. Zmocnili jsme se přírody, matky země. Jeden starý rolník mi řekl: Bůh odpouští vždy, lidé někdy, příroda nikdy. Příliš jsme přírodu využívali. Vzpomínám si, jak jsem v Aparecidě (*při setkání latinskoamerických biskupských konferencí roku 2007, pozn. překl.*) moc nerozuměl, když brazilští biskupové mluvili o odlesňování Amazonie. A potom jsem před pěti lety spolu s jednou komisí pro lidská práva sám žádal, aby se zabránilo strašlivému odlesňování severní Argentiny. Pak je tu problém monokultury. Zemědělci vědí, že po tříletém pěstování obilí musí na rok změnit plodinu, aby se půda obnovila. Dnes se vytvářejí monokultury sóji, dokud se půda nevyčerpá. Člověk zašel příliš daleko. Díky Bohu je dnes hodně lidí, kteří o tom mluví. Chtěl bych tu připomenout svého milovaného bratra Bartoloměje (*konstantinopolského ekumenického patriarchu, pozn. překl.*), který o tomto tématu mnoho napsal a já jsem mnohé jeho spisy přečetl při přípravě encykliky. Teolog Romano Guardini mluvil o druhé „pakultuře“, která nastává, když se člověk zmocní stvořeného. Kultura se stává pakulturou. Koncept nové encykliky vypracoval kardinál Turkson se svým týmem. Poté jsem na něm pracoval já. Nyní jsem vše poslal k prostudování Kongregaci pro nauku víry, státnímu sekretariátu a teologovi Papežského domu, abych neříkal hlouposti. Nyní si v březnu vyhradím celý jeden týden, abych encykliku dokončil. Pak se bude překládat a jestli práce půjde dobře, v červnu až červenci bude moci vyjít. Je důležité, aby uběhlo trochu času mezi vydáním encykliky a příštím klimatologickým summitem v Paříži. Poslední konference v Peru mne zklamala, doufám, že v Paříži budou trochu odvážnější. Myslím, že dialog s náboženstvími je také v tomto bodě důležitý, aby tu

byl souhlas a společné vnímání. Mluvil jsem o tématu s několika představiteli jiných náboženství a nejméně dva teologové se připojili. Nicméně se nechystá žádné společné prohlášení. Setkání s jinými náboženstvími budou následovat později.“

Co vzkážete Filipíncům, kteří se nebudou moci osobně účastnit setkání s vámi?

Papež: „Riskuji přílišné zjednodušení, ale jádrem poselství budou chudí. Chudí, kteří chtějí jít dál, byli postiženi tajfunem Jolanda a dosud trpí jeho následky. Chudí, kteří věří a mají naději. Boží lid, chudí, kteří jsou vykořisťováni těmi, kdo rozhodují o mnoha sociálních, duchovních a existenčních nespravedlnostech. Před několika dny jsem v Domě svaté Marty viděl skupinu Filipínců, kteří opustili svoji vlast, tatínka, maminku i děti, aby mohli najít práci. To jsou chudí a to bude to jádro.“

Požadoval jste pravdu a smíření po konfliktu ve Srí Lance. Podporujete komisi pátrající po pravdě na Srí Lance a v dalších zemích, kde proběhly interní konflikty?

Papež: „Nevím dost dobře, jaké komise pro pravdu existují na Srí Lance. Poznal jsem tu, která pracovala v Argentině, a podpořil jsem ji, protože to byla dobrá cesta. Konkrétně nemohu říci víc. Mohu však říci, že podporuji všechny vyvážené snahy o dosažení shody. Od prezidenta Srí Lanky jsem slyšel – ale nechtěl bych, aby to bylo interpretováno jako politický komentář – že chce pokračovat v mírovém úsilí, ve smíření a potom dodal: je třeba vytvářet v lidu harmonii, která je víc než mír a smír; harmonie je muzikální. A dodal, že takováto harmonie nám dává štěstí a radost. Udivilo mne to, a řekl jsem, že to rád slyším. Není to však snadné. A on odpověděl: Ano, je třeba dosáhnout k srdci lidu. To mne přivádí k odpovědi. Jedině oslovením srdce lidu, který ví, co je to nespravedlnost a strádání způsobené diktaturami, jediné tak můžeme jít po správných cestách bez kompromisů. Komise pátrající po pravdě jsou jedním z prvků, které v tom mohou pomoci. Jsou však i další prvky k dosažení pokoje, smíření, harmonie a srdce lidu. Tato slova jsem si vypůjčil od prezidenta Srí Lanky.“

Jaký je význam kanonizace Josefa Vaze?

Papež: „Tato kanonizace byla provedena metodologií zvanou ekvipolentní. Jsou-li nějaký muž či žena beatifikováni a v Božím lidu jsou ctěni *de facto* jako svatí, nedělá se proces s dalším zázrakem. Udělal jsem to tak s bl. Andělou z Foligna, a potom jsem vybral ke kanonizaci další postavy, které vynikly v evangelizaci. Prvním byl Petr Faber, evangelizátor Evropy, který zemřel během cesty. Potom další evangelizátory Kanady, zakladatele církve v této zemi. Potom zakladatel brazilského Saõ Paola a nyní Josef Vaz, evangelizátor bývalého Cejlonu. V září budu ve Spojených státech kanonizovat Junipera Serru. Jsou to postavy, které se mocně věnovaly evangelizaci a ladí se spiritualitou a teologií *Evangelii gaudium*.“